

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununda değişiklikler yapılmasına ve ilgili bâzı kanunların kaldırılmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 27 . 7 . 1963 - Sayı : 11465)

No.
306

Kabul tarihi
19 . 7 . 1963

MADDE 1. — 13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — İl genel meclisi seçimi, tek derecelidir. Nispi temsil usulüne ve serbest, eşit, gizli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır.

EK MADDE 2. — İl genel meclisi üyeleri seçimlerinde her ilçe bir seçim çevresidir.

EK MADDE 3. — İl genel meclisi üyeleri seçimi dört yılda bir yapılır.

Her seçim döneminin son toplantı yılının Temmuz ayının 15 nci günü seçimin başlangıç tarihidir. Ve Eylül ayının 3 ncü Pazarına raslıyan gün oy verilir.

İl genel meclisinin dönem sonundan önce herhangi bir sebeple boşalması veya meclis üye sayısının yedeklerin de getirilmesinden sonra meclis üye tamsayısının yarısına düşmesi hallerinde il genel meclisi başkanı durumu derhal ilçe seçim kurulu başkanlıklarına bildirmeye mecburdur.

Bu bildiri üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca keyfiyet 48 saat içinde ilân edilir.

İlân tarihinden sonra gelen 60 ncü günü takibeden ilk Paraz günü oy verilir.

EK MADDE 4. — Seçilme yeterliğine sahip her vatandaş il genel meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir.

Merkez ilçelerde siyasi partilerin il idare kurulları, diğer ilçelerde ilçe idare kurulları o seçim çevresinin çıkaracağı üye sayısı kadar il genel meclisi üyeliği için aday gösterebilirler. Parti teşkilâtı bulunmayan ilçeler için aday gösterme yetkisi il idare kurulundadır. Bir ilçe için il ve ilçe idare kurulları tarafından ayrı listeler halinde aday gösterildiği takdirde ilçe idare kurulu tarafından verilen liste muteberdir.

Siyasi partiler, asıl üyelik için gösterdikleri aday kadar yedek üyelik için de aday göstermek zorundadırlar.

Her hangi bir sebeple eksik aday göstermiş bulunan siyasi partilerin aday göstermek yetkisini haiz bulunan organlarına, ilçe seçim kurulu tarafından eksiklerin derhal tamamlanması lüzumu bildirilir.

İlgili siyasi parti teşkilâtı bu tebliğden itibaren 2 gün içinde eksik kalan adaylıkları doldurur. Aksi takdirde o siyasi parti bu seçim çevresinde seçime katılma hakkını kaybeder.

Adaylık için oy verme gününden önceki 30 ncü gün saat 17 ye kadar müracaat edilir. Bu müracaat, ilçe seçim kurulu başkanlığına adaylık için aranan şart ve nitelikleri haiz bulunduğunu belirten bir yazı ile yapılır. Bu takdirde sözü geçen kurul başkanı, müracaatın alındığına dair adaya veya siyasi partiye bir belge vererek müracaatleri beldenin özelliğine göre halkın en iyi şekilde duyabileceği tarzda geçici olarak ilân eder.

İlçe seçim kurulları, adaylar hakkında yaptıkları inceleme sonunda şartlarda veya niteliklerde bir eksiklik veya aykırılık gördükleri takdirde durumu en çok 2 gün içinde müracaat sahiplerine ve siyasi partilere duyururlar.

Adaylıkların geçici olarak ilânından itibaren 2 gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç 2 gün içinde karara bağlanır.

İlgililer, kararlara karşı 2 gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok 2 gün içinde kesin olarak karara bağlar.

Siyasi partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine, eksiklik husule geldiği takdirde ilçe seçim kurulunun tebliğinden itibaren 2 gün içinde bu eksiklikler tamamlanır. Aksi takdirde, siyasi partiler o seçim çevresinde seçime katılma hakkını kaybederler.

Adaylıklar kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulları bütün adayları oy verme gününden önceki 20 nci gün ilân ederler.

Adaylığın ilânından sonra adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibara alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifaları hüküm ifade eder ve yerlerine, kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde dahi aynı şekilde hareket edilir.

EK MADDE 5. — Milletvekili Seçimi hakkındaki 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Kanununun 14, 15, 16, 17, 18 ve 20 nci maddeleri bu seçimlerde de aynen uygulanır.

Ancak, 17 nci maddede zikredilen belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri seçilmiş buldukları seçim çevrelerinde adaylıklarını koyabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için istifa zorunda değildirler.

EK MADDE 6. — İl genel meclisi üye seçiminde :

Siyasi partiler için bu kanunda yazılı usuller gereğince sıraya konulmuş olan adayların adlarını gösteren basılı oy puslaları,

Bağımsız adaylar için, yalnız bir bağımsız adayın adı basılı veya el ile yazılı oy puslası,

Kullanılır.

Siyasi partilere ait oy puslalarında asıl ve yedek üyelikler için gösterilen adaylar bir çizgiyle ayrılır ve ayrıca bu vasıfları belirtilir.

EK MADDE 7. — 1. Seçime katılmış olan siyasi partilerin adaylarında veya bu adaylarla bağımsız adaylardan veya sadece bağımsız adaylardan teşkil edilmiş her çeşit karma oy puslaları,

2. Siyasi parti adayları için, basılı oy puslalarından başka oy puslaları,

3. Üzerinde birden fazla bağımsız adayın adı bulunan oy puslaları,

Muhteber sayılmaz.

Seçime katılan siyasi partilerin alâmet ve işaretlerini taşıyan basılı oy puslalarında yazılı adayların adları baskıda silinmiş veya yanlışlıkla mükerrek veya o çevre adaylarından fazla yazılmış veya seçmen tarafından tamamen veya kısmen silinerek yerlerine başka aday yazılmış veya ek-sik bırakılmış oy puslaları, hangi siyasi partiye aid olduğu belli olmak şartıyla ekseksiz oy puslası olarak hesaba katılır.

Bir zarftan, bir siyasi partinin oy puslalarından birden fazla çıkması halinde bunlar tek bir pusla olarak hesaba katılır.

Aynı bağımsız aday adı bir oy puslasında birkaç defa yazılmış olsa bile o adaya bir oy verilmiş sayılır.

Ek dördüncü maddede de yazılı şartlara riayet etmemelerinden ötürü seçime katılma hakkını kaybetmiş olan siyasi partilere verilmiş bulunan oylar hesaba katılmaz.

EK MADDE 8. — İlçe seçim kurulu, sandık kurullarından gelen tutanakları birleştirir ve ilçe seçim çevresindeki;

1. Seçmen sayısını,

2. Oylarını kullanan seçmenlerin sayısını,

3. İtiraz edilmiş veya ihtilâflı görülmüş olup da, muteber sayılarak hesaba katılan oy puslaları sayısını,

4. Muteber sayılmıyan ve hesaba katılmıyan oy puslaları sayısını,

5. Muteber tutulan ve hesaba katılan oy puslaları genel toplamını,

6. Seçime katılmış olan siyasi partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı oy miktarını gösteren muteber oy puslaları sayısını,

Tutanağa geçirir.

EK MADDE 9. — A) Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Seçime katılmış olan siyasi partilerin ve bağımsız adayların adları alt alta ve aldıkları mutabek oy sayıları da hizalarına yazılır. Bu rakamlar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe... ilâhir o çevrenin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar parti ayrımı yapılmaksızın en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. İl genel meclisi üye tam sayısı kadar asıl üyelikler, bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara rakamların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelik için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde, bunlar arasında ad çekmek suretiyle tahsis yapılır.

B) Siyasi parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tesbit edilir :

İlçe seçim kuruluna verilen aday listelerindeki sıra, seçimlerde siyasi partilerin kazandıkları il genel meclisi asıl üyeliklerinin tesbitinde esas olur.

C) (A) ve (B) bendlerinde söz konusu işlemler açık olarak yapılır; adaylarla müşahitler hazır bulunabilir.

Seçim tutanakları ilçe seçim kurulları tarafından verilir.

İlçe seçim kurulu başkanı, il genel meclisi asıl üyeliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini, o seçim çevresinde derhal ilân ettirir; bir suretini de bir hafta süre ile ilçe seçim kurulunun kapısına astırır.

D) Yedek üyelikler için de (A), (B) ve (C) bendleri hükümleri ayrı olarak uygulanır. Siyasi partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen addan itibaren sıra ile tesbit olunur.

E) Bir siyasi partiye ait asıl üyelik boşalınca, o yer için ancak o siyasi partiye mensup yedek üye oy sırasına göre davet edilir.

EK MADDE 10. — İl genel meclisi üyeleri tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların partiler ile bağımsız adaylara taksimine taallük ettiği ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, yeniden yapılacak döküm, sayım ve hesap sonucuna göre seçilmiş oldukları anlaşılmalara il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu seçimin iptaline dair kararı ilân ettiği gibi ayrıca kararın kesinleşmesini mütaakip o çevrede seçimin yapılacağını ilân eder.

Bu ilândan sonra gelen 60 ncı günü takibeden ilk Pazar günü oy verme günüdür.

Yukardaki fıkralar dışında meclis üyelerinden bir veya bir kaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde tutanağı iptal olunan meclis üyesi yerine mensub oldukları siyasi parti listesindeki sıraya göre belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurulu kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki Kanununun 130 ncu maddesinde tesbit edilmiş olan süreler içinde Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

EK MADDE 11. — Seçim delillerinin saklanması, 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 37 nci maddesi uyarınca yapılır.

EK MADDE 12. — Yüksek Seçim kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak seçimin genel sonuçlarını ayrıca ilân eder.

EK MADDE 13. — Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak ilçeler itibariyle sandık tutanaklarındaki mevcut malûmatı en geç seçimi takibeden yıl içinde yayımlar .

EK MADDE 14. — Bu kanunda özel bir hüküm bulunmayan hallerde 26 Nisan 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

EK MADDE 15. — İl genel meclisi üyelerinin seçimi, belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, mahalle muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri ve köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyeleri seçimleriyle aynı günde yapıldığı takdirde oy verme işleri aynı sandık kurulları tarafından yürütülür.

Şu kadar ki; sandık alanında bu seçimler için ayrı ayrı kapalı oy verme yerleri, ayrı renkte oy sandıkları, sandık seçmen listelerinin ayrı nüshaları ve ayrı renkli zarflar bulundurulur.

Ancak, bir sandığa ait işler bitirilmeden diğer sandıklar açılmaz.

Önce köy muhtar ve ihtiyar meclisleri, sonra köy ve kasabalardaki mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, daha sonra belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları ve en sonra da il genel meclisi üyeleri seçimlerine ait sayım ve dökümler yapılır.

MADDE 2. — 13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun değişik 103 ncü maddesi ile 105, 106 ve 125 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 103. — Her ilde bir il genel meclisi bulunur.

İl genel meclisleri üyeleri ilçeler adına seçilir.

Son nüfus sayımına göre, nüfusu :

25 000 e kadar olan ilçelerden	1
25 001 den 40 000 e kadar olan ilçelerden	2
40 001 den 55 000 e kadar olan ilçelerden	3
55 001 den 70 000 e kadar olan ilçelerden	4

Üye seçilir.

Bundan sonra her 25 000 nüfus için bir üye eklenir.

Her ilçeden il genel meclisine seçilecek üye miktarı ilçe seçim kurullarınca tesbit edilerek seçimin başlangıç tarihinden veya yeniden seçim yapılacağına dair ilândan sonraki 7 gün içinde ilân edilir.

Madde 105. — İl Genel meclisine üye seçilebilmek için :

1. Türk vatandaşı olmak,
2. Seçimin başlangıcından önce en az altı aydan beri il dâhilinde ikamet etmek,
3. 25 yaşını tamamlamış olmak,
4. Türkçe okuyup - yazma bilmek,
5. Kısıtlı, kamu hizmetlerinden yasaklı, izinsiz olarak yabancı devlet hizmetlerinde bulunmamak,
6. Ağır hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kesin olarak hüküm giymemek,
7. Taksirli suçlar haric olmak üzere 5 yıldan fazla hapis cezası ile kesin olarak hüküm giymemiş bulunmak,
8. Zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlardan biri ile kesin olarak hüküm giymemiş bulunmak,
9. Muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak veya yapmış sayılmak,
10. Halen il dâhilinde özel idare hizmetleriyle ilgili bir iş için özel idare ile mukavele akdetmemiş veya taahhüt altına girmemiş veyahut bu gibi şahısların ortağı, kefil veya bu cihetlerden borçlu bulunmamış olmak, lâzımdır.

6, 7 ve 8 nci bentlerde belirtilenler affedilmiş olsalar dahi il genel meclisine üye seçilemezler.

Madde 106. — Cumhuriyet Senatosu Üyeliği, milletvekilliği belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ile il genel meclisi üyeliği bir şahıs uhdesinde birleşemez.

Cumhuriyet Senatosu üyesi, milletvekili, belediye başkanı il genel meclisine üye seçildiği ve il genel meclisi seçimi sonucunun kendisine tebliği tarihinden itibaren 3 gün içinde tercih hakkını kullanmadığı takdirde il genel meclisi üyeliğini reddetmiş sayılır.

Belediye meclisi üyesi İl genel meclisine üye seçildiği ve seçim sonucunun kendisine tebliğinden başlamak üzere 3 gün zarfında tercih hakkını kullanmadığı takdirde il genel meclisi üyeliğini kabul etmiş sayılır.

Keza, il genel meclisinde üye iken Cumhuriyet Senatosu üyeliğine, milletvekilliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine seçilenler hakkında da aynı şekilde işlem yapılır.

Madde 125. — İl Genel Meclisi :

1. — Kanunen belirli olan, olağan veya olağanüstü toplantılar haricinde toplanırsa,
 2. — Kanunen belirli olan yerden başka bir yerde toplanırsa,
 3. — Kanunen kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinir ve bu hal İl Genel Meclisine ait işleri sekteye veya geciktirmeye uğratırsa,
 4. — Siyasi meseleleri müzakere eder veya siyasi temennilerde bulunursa,
- Vali durumu gerekçesiyle birlikte derhal İçişleri Bakanlığına bildirmeye mecburdur. İçişleri Bakanlığının iş'arı üzerine Danıştayın kararı ile fesholunur ve bu gibi yerlerde yeniden seçim yapılır.

Yeni Meclis, eski Meclisin gerç kalan süresini tamamlar.

İçişleri Bakanlığı lüzum gördüğü takdirde Meclisin feshine dair iş'ar ile birlikte karar verilinceye kadar Meclis toplantılarının tehirini de talebeder.

Danıştay tarafından bu husus iki ay içinde incelenerek bir karara bağlanır.

MADDE 3. — İdarei Umumiye Vilâyet Kanununun 104 ncü maddesi ile 6438, 7364 sayılı kanunlar ve 5670 sayılı Kanunun 2 nci maddesi hariç diğer hükümleri, 6423 sayılı Kanunun 1, 2 ve 3 ncü maddeleri hariç diğer hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılmasında 26 Nisan 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 41 nci maddesinin birinci fıkrası uygulanmakla beraber Yüksek Seçim Kurulu tarafından Türkiye ve il radyoları vasıtasıyla uygun saatlerde seçmen listelerinin yazımına başlandığı, askıya çıkarıldığı ve indirildiği tarihler ve itiraz müddetleri, yayınlanacak bildirimlerle halka duyurulur.

Yüksek Seçim Kurulunun ve il seçim kurullarının bu konudaki her türlü bildirimlerinden Türkiye ve il radyolarınca ücret alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 26 Nisan 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin 1 nci fıkrasında filigranlı zarf ve kâğıt imaline, zarf ve kâğıtların özelliklerine dair olan hükmün 1963 yılı içinde yapılacak il genel meclisi üyeleri seçimlerinde uygulanıp uygulanmaması Yüksek Seçim Kurulunun kararına bağlıdır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu döneme mâhsus olmak üzere il genel meclisi üye seçimleri için seçmen kütüklerinin yazılmasına 1 Ekim 1963 tarihinde başlanır ve 17 Kasım 1963 Pazar günü oy verilir. Bu dönemde seçilecek il genel meclisi üyelerinin kanuni görev süresi, 1967 yılının Ekim ayının birinci gününe kadar devam eder.

26 Nisan 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 46 ncü maddesinin son fıkrasındaki 20 günlük süre bu seçimler için uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 4. — Sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılmasında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 41 nci maddesinin birinci fıkrası uygulanmakla beraber Yüksek Seçim Kurulu tarafından Türkiye ve il radyoları vasıtasıyla uygun saatlerde, seçmen listelerinin yazımına başlandığı ve indirileceği tarihler ve itiraz müddetleri, yayınlanacak bildirimlerle halka duyurulur.

Yüksek Seçim Kurulunun ve İl Seçim Kurullarının bu konudaki her türlü bildirimlerinden Türkiye ve İl radyolarınca ücret alınmaz.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22 Temmuz 1963

Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 20.7.1963	1/399	1/267
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 22.7.1963	4/276	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi			Millet Meclisi Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
11	41	499	13	90	88	19	111	325:333
18	104	617		92	327,327:349,349:	19	116	583
19	106	94:95			368,389:395,395:	20	119	128,135:144
	107	120:136,136:158,			399,463:468			
		158:164,164:168		93	471:487,488:501,			
	108	207			507,512,513:536			
	110	294:299,299:315,						
		316:319						

Millet Meclisi 285 ve 285 e ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisi 106 ve 119 ncü Birleşim Tutanak dergilerine, Cumhuriyet Senatosu 195 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 92 ncü Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi İçişleri ve Adalet komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu İçişleri ve Anayasa ve Adalet komisyonları.